

ВИСШЕ ВОЕННОМОРСКО УЧИЛИЩЕ „Н. Й. ВАПЦАРОВ“
9026 Варна, ул. „В. Друмев“ No73, тел.052/632-015, факс 052/303-163

“FILII MARIS SUMUS”

РЕЦЕНЗИЯ

върху дисертационен труд за придобиване на ОНС „доктор“

Автор на дисертационния труд: Ергюн Гюнеш, докторант в самостоятелна форма на обучение в катедра „Експлоатация на флота и пристанищата“ на ВВМУ „Н. Вапцаров“, Варна

Тема на дисертационния труд: "ИЗСЛЕДВАНЕ НА ТОВАРОПОТОЦИТЕ И КОРАБОПОТОЦИТЕ НА НАЛИВНИ ХИМИКАЛИ В ЧЕРНО И СРЕДИЗЕМНО МОРЕ"

Изготвил рецензията: проф. д-р инж. Юрий Иванов Дачев, ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“ - Варна

Основания за изготвяне на рецензията:

1. Заповед № ПС-4 от 03.01.2019 г. на Началника на ВВМУ - Варна за назначаване на научно жури за оценяване на дисертационния труд на Ергюн Гюнеш, докторант в самостоятелна форма на обучение в катедра „Експлоатация на флота и пристанищата“ на ВВМУ - Варна, за придобиване на ОНС „доктор“ по докторската програма „Експлоатация на водния транспорт, морските и речните пристанища“.

1. Кратки биографични данни за докторанта

Ергюн Гюнеш е роден на 15.03.1978 г. в гр. Хасково. През 2006 г. завършва магистърска програма „Експлоатация на флота и пристанищата“ в ТУ - Варна. От 2012 г. е докторант в самостоятелна форма на обучение в катедра „Експлоатация на флота и пристанищата“ на ВВМУ - Варна. Работи като корабен брокер в Есекс, Великобритания.

2. Актуалност на разработения проблем

Дисертационният труд е акцентиран върху изследването на ефективността на товаропотоците на химическите товари, превозвани от различни видове танкери в Черно и Средиземно море.

От историческа гледна точка развитието на химикаловозите започва през 1950 г. Бързото им развитие води и до тяхното бързо техническо остаряване. Това пък от своя страна води до непрекъснато усъвършенстване на разглеждания сектор.

Продължаващото техническо развитие, характеризиращо химикаловозите, и високата стойност на капиталовложенията са комбинирани с цел да запазят операторите, участващи в тази тясно специализирана търговска дейност. Една от важните задачи на дисертационния труд е анализирането на химикаловозния сектор в неговата сложност и многообразие. Един от основните фактори, който е и

база за осмислянето на проблематиката, са високите стойности на капиталовложенията и тяхната възвръщаемост в краткосрочен план.

Дисертационният труд прави анализ на трудностите, пред които са изправени инвеститорите като рецесията, строгите правни норми, големите капиталовложения, оперативните разходи и не на последно място техническите и структурните изменения, които търпи световната химическа индустрия в своето развитие.

В този аспект дисертационният труд е изключително актуален, защото в него се дават препоръки и стратегии за оценяване и повишаване на ефективността на превозите на танкерите химикаловози в Средиземно и Черно море.

3. Познава ли докторантът състоянието на проблема и оценява ли творчески използваните литературни източници

Трудовата кариера на докторанта включва работа като вахтен офицер и чартъринг по управлението на 5 химикаловоза, което му е дало възможност той да натрупа достатъчен опит по разглеждания проблем. Използваната в дисертационния труд литература обхваща 167 източници, от които 1 на кирилица, 89 - на английски език и 77 интернет източници. Литературата включва учебници, научни публикации и регламентиращи документи, касаещи мениджмънта на химикаловозите, категоризацията на пазара, опазването на околната среда и др.

Литературата е правилно и целесъобразно подбрана, кореспондира с темата на дисертационния труд и е добра основа за определяне на целта и задачите на изследването. Подбраната литература е подходяща за постигане на научна достоверност и на собствени научно-приложни и приложни приноси.

Използваната литература е оценена творчески, направен е добър и обстоен анализ в интерес на изследването по темата на дисертационния труд, с коректни препратки към източниците. В резултат на това са формулирани добре обосновани изводи.

В първа глава докторантът е направил обстоен анализ на историческото развитие на танкерното корабоплаване, организацията и техническите параметри на химикаловозите. Направен е модел на световния химикаловозен пазар. Много добре са анализирани правните норми, касаещи превозите на химикали и опазването на околната среда.

Във втора глава докторантът е извършил категоризация на химикаловозния пазар, изискванията към превоза на различните химически товари, основните пристанища и товаропотоците за химически товари в Черно и Средиземно море.

В трета глава е анализиран настоящия химикаловозен пазар в Черно и Средиземно море. Представени са оперативните разходи на 11 000-тонен химикаловоз. От тях 63% са за екипажа, 24% са технически разходи и 13% са административни разходи. Разгледани са методите за управление на химикаловозите. Направен е сравнителен анализ на разходите при различните форми на корабоплаване. Предложен е инвестиционен модел за химикаловоз. Представени са данни, че през 2018 г. химикаловозите в световен мащаб са около 4400. Темпът на нарастването им за 2018 г. е 1,8%, който е най-нисък за последните 10 години.

В четвърта глава са анализирани 30-те най-големи оператори/собственици на химикаловозния пазар, обхващащи 80% от световния пазар на химикали.

На базата на изследването в дисертационния труд докторантът е систематизирал крайни резултати и приноси на дисертационния труд.

4. Предложените методики дават ли отговор на поставените цел и задачи на дисертационния труд

Потвърждавам, че предложените и експериментирани от докторанта методики за изчисляване на възвръщаемостта и оценяване на ефективността на курс на химикаловоз в Черноморския регион и за извършване на анализ на възвръщаемостта на инвестицията при покупка на химикаловоз точно и обосновано дават отговори на поставените цел и задачи в дисертационния труд. Те са важни научно-приложни приноси на докторанта, които могат успешно да се използват от специалистите в морския бизнес, чартиращи танкери химикаловози.

Стратегията от препоръки за химикаловозния пазар е важен приложен принос на докторанта.

5. Приноси на дисертационния труд

Приемам, че постигнатите резултати в дисертационния труд са дело на самия докторант. На тяхна база се оформят два научно-приложни и три приложни приноси на дисертационния труд:

Научно-приложни приноси:

1. Разработена е методика за изчисляване на възвръщаемостта и оценяване на ефективността на курс на химикаловоз в Черноморския регион.
2. Разработена е методика за извършване на анализ на възвръщаемостта на инвестицията при покупка на химикаловоз.

Приложни приноси:

1. Създадена е стратегия от препоръки, която да се спазва при възстановяване на пазара.
2. Изследвана е цикличността на кризите на химикаловозния пазар.
3. Определен е оптималният размер на химикаловозите, опериращи в Черно и Средиземно море.

6. Прилагане на резултатите от дисертационния труд в практиката

Резултатите от проведените експерименти и изследвания могат успешно да се използват от специалистите, работещи в морския бизнес, и по-специално от чартиращите танкери химикаловози.

Голяма част от резултатите, постигнати в дисертационния труд, са обявени в 10 публикации в специализирани морски списания и международни научни конференции.

7. Забележки и препоръки

1. На някои от фигурите надписите са на английски език. Би следвало те да са преведени и написани на български език. Качеството на някои от фигурите не е

добро. Това в никакъв случай не намалява стойността на приносите в дисертационния труд, но е желателно да не се повтаря в бъдещи публикации на автора.

2. На някои места в текста се говори в 1 лице мн. число, с което не е спазена безличната форма на изразяване.

8. Автореферат

Разработеният автореферат е в обем от 68 страници. Той отговаря на изискванията и добре отразява съдържанието на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд "ИЗСЛЕДВАНЕ НА ТОВАРОПОТОЦИТЕ И КОРАБОПОТОЦИТЕ НА НАЛИВНИ ХИМИКАЛИ В ЧЕРНО И СРЕДИЗЕМНО МОРЕ" е завършен научен труд с постигнати научно-приложен и приложни приноси. Дисертационният труд има нужните качества за присвояване на образователната и научна степен „ДОКТОР“ в съответствие с изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за неговото приложение.

Предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Ергюн Гюнеш образователната и научна степен „ДОКТОР“ по докторската програма „Експлоатация на водния транспорт, морските и речните пристанища“ към професионално направление 5.5. „Транспорт, корабоплаване и авиация“.

**28 януари 2019 г.
гр. Варна**

**Рецензент:.....
(проф. д-р инж. Юрий Дачев)**